ПРАЛЕТАРЫІ УСІХ КРАІН, ЯДНАЙЦЕСЯ!

Гомельскі універсітэт

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, КАМІТЭТА ЛКСМБ І ПРАФКОМАЎ ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАЎНАГА УНІВЕРСІТЭТА

№ 32 (626) | Субота, 30 лістапада 1985 г. | Газета заснавана ў верасні 1969 года. Выходзіць раз у тыдзень | Цана 2 кап

УДАСКАНАЛЬВАЦЬ ЛЕКЦЫЙНУЮ ПРАПАГАНДУ

Выхаванне ўсебакова развітых, свядомых і актыўных будаўнікоў новага грамадства — адно з праграмных патрабаванняў, важная задача шматграннай дзейнасці КПСС.

У гэтай сувязі першаступеннае значэнне надаецца лекцыйнай прапагандзе. Яна з'яўляецца ў нашай краіне важным інструментам ідэалагічнага ўздзеяння на масы, дазваляе весці прамую, даверлівую размову з аўдыторыяй аб самых складаных і цяжкіх праблемах камуністычнага будаўніцтва і сусветнага развіцця, аператыўна адказваць на ўсе пытанні, якія хвалююць працоўных, максімальна ўлічваць спецыфічныя асаблівасці розных катэгорый працоўных.

Рашэнні XXVI з'езда КПСС, чэрвеньскага (1983 г.) і наступных Пленумаў ЦК партыі, матэрыялы толькі што закончыўшай сваю работу чацвёртай сесіі Вярхоўнага Савета СССР адзінаццатага склікання абагацілі змест лекцыйнай прапаганды новымі ідэямі і напрамкамі. Зыходзячы з рэкамендацый Усесаюзнага таварыства «Веды» па ўкараненню Харкаўскага эксперымента, у пярвічнай арганізацыі нашага універсітэта праводзіцца мэтанакіраваная работа па абагачэнню зместу і ўдасканальванню арганізацыі лекцыйнай прапаганды. За апошні час прыкметна павысіўся яе ідэйна-тэарэтычны ўзровень. Яна стала больш востарй, дзейснай, узмацніўся класавы падыход да ацэнкі з'яў грамадскага жыцця. Атрымалі далейшае развіццё новыя формы і метады лекцыйнай прапаганды.

У сучасных умовах недастаткова весці барацьбу за паляпшэнне асобных выступленняў, супраць пагоні за «лекцыйным валам». Неабходна карэнным чынам перабудаваць арганізацыйныя і кіруючыя звенні лекцыйнай прапаганды ў цэлым. Важным крокам у гэтым напрамку з'явілася ажыццяўленне Палажэння аб атэстацыі лектараў, аб арганізатарах лекцыйнай прапаганды, новая форма справаздачнасці, узоры пашпартаў на лекцыйную аўдыторыю, тыповыя планы-графікі чытання лекцый у лекцыйных аўдыторыях, у цэлым па раёну.

Укараненне чоткай сістэмы планавання, пераход чытання лекцый па гадавых планах-графіках павышае патрабаванні да лектарскіх кадраў, іх ідэйна-тэарэтычнай і метадычнай падрыхтоўкі. У мэтах паляпшэння якаснага саставу лектараў своечасова была праведзена іх атэстацыя. Партком універсітэта і бюро пярвічных арганізацый таварыства «Веды» на факультэтах і кафедрах падышлі ўдумліва, тактоўна і добразычліва да кожнага лектара. Уся работа будавалася так, каб не страціць ні аднаго байца ідэалагічнага фронту з ліку тых, хто здольны і жадае ўдзельнічаць у лекцыйнай прапагандзе. Былі арганізаваны праслухоўванне і рэцэнзаванне выступленняў лектараў, што дазволіла аб'ектыўна падыйсці да ацэнкі зместу і якасці лекцыі, вызначыць кваліфікацыю лектара. У залежнасці ад кваліфікацыі лектары атэставаны па трох катэгорыях: 195 — лектары пярвічнага звяна, 87 — раённага і 103 — абласнога. Удзельная вага лектараў вышэйшай катэгорыі ў складзе таварыства «Веды» ГДУ склала 49,5%. Атэстацыя не толькі выявіла колькасць рэальных лектараў і вызначыла ўзровень іх падрыхтоўкі, але дапамагла таксама выясніць патрэбы ў лектарскіх кадрах па тэматычнай накіраванасці. Усе лектары, атрымаўшыя права выступаць па пуцёўках абласной і раённай арганізацый, у адпаведнасці з іх спецыялізацыяй, аб'яднаны ў абласныя і раённыя секцыі па асноўных напрамках прапаганды.

Новыя ўмовы запатрабавалі прынцыпова новай сістэмы планавання і арганізацыі лекцыйнай прапаганды на аснове адзіных гадавых планаў-графікаў. Ва універсітэце была ажыццёўлена пашпартызацыя 36 аўдыторый слухачоў, у адпаведнасці з чым канкрэтызавана тэматыка чытання лекцый і вызначаны састаў лектараў. У планах-праграмах тэматыка лекцый і іх цыклаў вызначаецца з улікам патрэб слухачоў, іх інтарэсаў.

Але як бы добра не быў складзены план-графік, сам па сабе рэалізавацца ён не зможа. Для гэтай мэты і была створана спецыяльная катэгорыя ідэалагічнага актыву — арганізатары лекцыйнай прапаганды. Іх функцыі даволі разнастайныя і адказныя. Арганізатар выступае звязваючым звяном паміж аўдыторыяй слухачоў і арганізацыяй таварыства «Веды» у пытаннях лекцыйнай прапагандды. Творчыя, удумлівыя адносіны да планавання лекцыйнай прапаганды, кантроль за выкананнем намечанага, клопаты аб арганізацыі аўдыторыі для кожнай лекцыі, увага да лектара — вось тыя пытанні, якія павінны вырашаць арганізатары лекцыйнай прапаганды на факультэтах: У. С. Дайнэка на гістфіле, М. В. Герасімчык на эканомфаку, В. Л. Мярэжа на матфаку, Т. П. Жалонкіна на фізфаку, С. Ф. Алешка на біяфаку, І. С. Лазараў на геафаку, У. У. Макарэвіч на факультэце фізвыхавання. Перш за ўсё неабходна дабіцца няўхільнага павышэння эфектыўнасці лекцыйнай прапаганды. Трэба цвёрда ўясніць, што дзейнасць арганізатара — асноўнае партыйнае даручэнне.

Арганізатары лекцыйнай прапаганды, як новая катэгорыя ідэалагічнага актыву, мае патрэбу ў асаблівай увазе. Таму парткому універсітэта трэба знайсці адпаведныя формы падрыхтоўкі і аказання ім дапамогі ў абагульненні і распаўсюджванні лепшага вопыту.

Для больш дакладнага планавання і правядзення лекцыйнай прапаганды парткому, партбюро факультэтаў і праўленню таварыства «Веды» ГДУ мэтазгодна ўстанавіць адзіныя дні чытання лекцый, а бюро пярвічных арганізацый таварыства забяспечыць дыферэнцыраваны падыход, сістэмнасць і бесперабойнасць у павышэнні майстэрства лектараў, вызначыць іх рэзерв усіх катэгорый па напрамках прапаганды, прадугледзець меры павышэння кваліфікацыі, увесці планавую і строга абгрунтаваную сістэму праслухоўвання і рэцэнзавання лекцый.

Варта адзначыць, што аслабла ўвага камітэта камсамола і факультэта грамадскіх прафесій да падрыхтоўкі лектарскіх кадраў з ліку студэнтаў — слухачоў школы маладога лектара і лектараў СБА. Гэта нічым не апраўдана, бо маладыя лектары — рэзерв папаўнення нашай раённай арганізацыі таварыства.

Вынікі работы таварыства ў новых умовах пацвердзілі, што прымаемыя меры адпавядаюць патрабаванням чэрвеньскага (1983 г.) Пленума ЦК КПСС. Яны дазволяць узняць узровень лекцыйнай прапаганды на якасна новую ступень, надаць ёй творчы і канкрэтны характар, зрабіць больш багатай па зместу і разнастайнай па формах.

В. СТАРАКОЖАВА,
адказны сакратар таварыства «Веды» ГДУ,
член парткома.

НА РАЁННАЙ ПАРТЫЙНАЙ КАНФЕРЭНЦЫІ

На мінулым тыдні ў суботу ў Доме палітасветы адбылася XXV партыйная канферэнцыя Цэнтральнага раёна г. Гомеля. Яна абмеркавала справаздачныя даклады РК КПБ і рэвізійнай камісіі, з якімі выступілі першы сакратар раённага камітэта партыі **Г. М. Кускова** і старшыня рэўкамісіі **М. М. Калацэй.**

Пры абмеркаванні справаздачных дакладаў РК КПБ і рэвізійнай камісіі выступіў сакратар парткома ГДУ **М. І. Старавойтаў.**

У прынятай на канферэнцыі пастанове вызначаны задачы па практычнай дзейнасці раённай партыйнай арганізацыі на новы перыяд.

Выбраны новыя саставы райкома КПБ і рэвізійнай камісіі, дэлегаты на XXIII абласную і XXIX гарадскую партканферэнцыі.

У рабоце канферэнцыі прыняў удзел і выступіў сакратар АК КПБ **С. П. Бабыр.**

У рабоце канферэнцыі прынялі ўдзел загадчык аддзела навукі і навучальных установ ЦК КПБ **М. І. Дзямчук,** кандыдат у члены бюро абкома КПБ **М. П. Гудзень,** сакратар гарадскога камітэта партыі **Н. І. Іванова.**

На арганізацыйным пленуме новага саставу Цэнтральнага РК КПБ яго першым сакратаром выбрана **Г. М. Кускова, другім сакратаром — Л. Д. Рыжкова,** сакратаром — **В. І. Чэпелаў.**

У састаў раённага камітэта партыі выбраны сакратар парткома нашага універсітэта **М. І. Старавойтаў,** прарэктар па вучэбнай рабоце **Л. А. Шамяткоў,** кандыдатам у члены РК КПБ — студэнт 3-га курса гісторыка-філалагічнага факультэта **А. П. Дрозд.**

Дэлегатамі на XXIII абласную партыйную канферэнцыю выбраны рэктар універсітэта **Б. В. Бокуць** і студэнтка 2-га курса эканамічнага факультэта партгрупорг **Г. К. Сергель,** дэлегатамі на XXIX гарадскую партыйную канферэнцыю — сакратар камітэта ЛКСМБ **В. А. Асіпенка,** рэктар універсітэта **Б. В. Бокуць;** студэнтка 5-га курса эканамічнага факультэта **Л. І. Бурава,** прарэктар па навуковай рабоце **М. В. Навучыцель,** сакратар парткома **М. І. Старавойтаў,** прарэктар па вучэбнай рабоце **Л. А. Шамяткоў.**

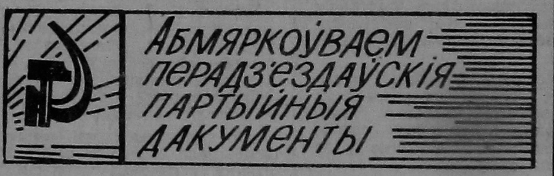

Пры высокай актыўнасці камуністаў

На ўсенародны разгляд кастрычніцкі (1985 г.) Пленум ЦК КПСС вынес дакументы велізарнай тэарэтычнай і практычнай значнасці — праекты новай рэдакцыі Праграмы КПСС, Статута партыі і Асноўных напрамкаў эканамічнага і сацыяльнага развіцця краіны на 1980—1990 гады і на перыяд да 2000 года. Абмеркаванне гэтых дакументаў на фізічным факультэце было праведзена на ўсіх кафедрах, у партгрупах і навуковых падраздзяленнях. Асноўныя задачы партыйнай арганізацыі па прапагандзе і растлумачэнню матэрыялаў Пленума ЦК КПСС былі разгледжаны на партыйным сходзе факультэта.

Дацэнтам кафедры гісторыі КПСС Э. М. Энціным быў дадзены глыбокі аналіз новай рэдакцыі Праграмы КПСС, разгледжаны змяненні ў Статуце. Па пытанню аб эканамічнай стратэгіі партыі выступіў загадчык кафедры тэарэтычнай фізікі М. В. Максіменка. У працэсе абмеркавання партыйных дакументаў выступілі маладыя камуністы і члены партыі са стажам больш 30 гадоў. Усе яны адобрылі партыйныя дакументы і ўнеслі свае прапановы.

Камуніст С. М. Курылкіна прапанавала ў дапаўненне да праекта новай рэдакцыі Праграмы КПСС запісаць: 1. **Павысіць ролю і адказнасць работнікаў сярэдняй спецыяльнай, вышэйшай адукацыі за падрыхтоўку спецыялістаў. Пастаянна ўдасканальваць сістэму вышэйшай адукацыі ў адпаведнасці з патрабаваннямі навукова-тэхнічнага прагрэсу. 2. Задачай нашай партыі павінна быць не толькі садзейнічанне прытоку свежых сіл у навуку, але і актыўны пошук маладых, перспектыўных работнікаў і фарміравання з іх вучоных сацыялістычнага тыпу, спалучаючых высокую творчую актыўнасць, прафесіянальную пісьменнасць з адданасцю справе партыі, адказнасцю перад народам, высокімі маральнымі якасцямі.**

Пры вызначэнні задач у галіне навукова-даследчай работы ВНУ загадчык НДС М. І. Твардоўскі прапанаваў, каб у канцы IV абзаца §3, часткі II Праграмы КПСС замест сказа **«Неабходна паслядоўна ўмацоўваць ўзаемадзеянне акадэмічнай, вузаўскай і галіновай навукі...»** запісаць **«Неабходна стварыць адзінную сістэму кіравання навукай у краіне, забяспечыўшы цеснае ўзаемадзеянне акадэмічных і галіновых навукова-тэхнічных арганізацый, а таксама вышэйшых навучальных устаноў пры вядучай ролі Акадэміі навук СССР».** Шэраг істотных заўваг па рабоце партыйнай арганізацыі, яе выхаваўчай ролі ў калектыве, захаванні норм Статута партыі выказалі камуністы з 40-гадовым стажам М. В. Катасонаў і П. Ф. Пракоф'еў. Камуністы кафедры тэарэтычнай фізікі прапанавалі дапоўніць Статут КПСС наступным важным пунктам: **«Неабходна лічыць партыйным абавязкам кожнага камуніста выхаванне сваіх дзяцей у духу камуністычнай перакананасці».** М. І. Твардоўскі прапанаваў у пункце 3в раздзела I праекта Статута КПСС пасля слоў **«Асобы, вінойныя ў зажыме крытыкі і праследаванні за крытыку»** дадаць **«у любой форме».** У канцы гэтага ж пункта мэтазгодна запісаць **«Скаргі на зажым крытыкі або праследаванне за крытыку павінны быць самым старанным чынам вывучаны і разабраны ў адпаведных партыйных арганізацыях».**

У выступленні загадчыка кафедры вышэйшай матэматыкі У. М. Семенчука была звернута ўвага на тое, што новая рэдакцыя Праграмы КПСС адлюстроўвае неабходнасць удасканальвання сістэмы народнай адукацыі, у тым ліку вышэйшай. Выкладчык ВНУ павінен быць загружаным сур'ёзнымі навуковымі распрацоўкамі і далучаць да іх студэнтаў.

Вельмі востра стаіць пытанне аб выкарыстанні маладых спецыялістаў у народнай гаспадарцы. Таму не выпадкова ў сваім выступленні загадчык кафедры радыёфізікі І. Ф. Дабравольскі прапанаваў дапоўніць 15 абзац IV раздзела Асноўных напрамкаў эканамічнага і сацыяльнага развіцця СССР на 1986—1990 гады і на перыяд да 2000 года наступнымі сказамі: **«Узмацніць адказнасць усіх звенняў упраўленчага апарата Мінвуза СССР за канчатковы вынік праводзімых даследаванняў і распрацовак. З мэтай далейшага павышэння якасці выпускаемых спецыялістаў для народнай гаспадаркі перайсці на мэтавую падрыхтоўку студэнтаў па прамых дагаворах са спажыўцамі і планаваць ВНУ толькі выпуск, дазволіўшы ў зададзеных межах вызначаць прыём».**

Новая рэдакцыя Праграмы КПСС і змяненні ў Статуце партыі былі адобраны маладымі камуністамі студэнтам В. Пазавым і партгрупоргам кафедры оптыкі Г. Л. Пакаташкіным.

Па дакументах кастрычніцкага (1985 г.) Пленума ЦК КПСС была прынята рэзалюцыя, вызначаны план мерапрыемстваў па вывучэнню і прапагандзе перадз'ездаўскіх матэрыялаў сярод выкладчыкаў і студэнтаў, пастаўлены задачы па дастойнай сустрэчы XXVII з'езда КПСС.

Т. ЖАЛОНКІНА,
сакратар партыйнага бюро фізічнага факультэта.

Калектыў вучоных і выкладчыкаў нашага універсітэта ўносіць пэўны ўклад у ажыццяўленне рэформы агульнаадукацыйнай і прафесіянальнай школы. Паляпшаюцца шэфства над ёй, прафарыентацыя вучняў, важнай агульнадзяржаўнай праблеме прысвячаюцца актуальныя навуковыя распрацоўкі. Усё больш узрастае роля гурткоў юных па розных спецыяльнасцях, якія працуюць пры факультэтах ГДУ.

Шэфскія кантакты ўстанавіліся паміж кафедрай філасофіі і гомельскай СШ № 11. Для тых, хто па-сапраўднаму цікавіцца гэтай навукай, выдадзены індывідуальныя планы для яе паглыбленага вывучэння. Школьнікі запрашаюцца да ўдзелу ў студэнцкіх навуковых канферэнцыях.

Гэтыя здымкі былі зроблены на нядаўна прайшоўшай ва універсітэце канферэнцыі па грамадскіх навуках, гісторыі ВЛКСМ і міжнароднага маладзёжнага руху, якая завяршыла першы тур Усесаюзнага конкурсу студэнцкіх навуковых работ. На секцыі філасофіі з дакладам «Эвалюцыя палітычных поглядаў Гарацыя» выступіў і васьмікласнік СШ № 11 Алег Кавалёў.

Фота Д. Баярына.

КАМСАМОЛЬСКАЕ ЖЫЦЦЁ

НЕ БУДЗЕ МЕСЦА СУМУ

Кажуць, што ад сесіі да сесіі жывуць студэнты весела. А ці так гэта? Даволі часта можна пераканацца ў адваротным: камсамольская група жыве нецікава, аднастайна. Але ж цікава будзе толькі тады, калі група стане калектывам. Не сакрэт, што стварыць згуртаваны калектыў у акадэмічнай групе ўдаецца далёка не ўсім. Чаму? Няма агульнай справы, за якую б хварэў кожны.

Такую справу знайшлі для сябе камсамольскія групы матэматычнага факультэта. Яны арганізавалі конкурс маладзёжнай песні. Да яго старанна рыхтаваліся: маляўніча аформілі аўдыторыю, стварылі кампетэнтнае журы.

Радуе тое, што ў гэтым конкурсе прынялі актыўны ўдзел студэнты-першакурснікі. Іх выступленне задавала тон усяму конкурсу. У песнях, якія яны выконвалі, гучала трывога аб будучым чалавецтва, надзея на мірнае заўтра. Падрыхтоўка і ўдзел у конкурсе згуртавалі калектывы груп, дапамаглі першакурснікам уліцца ў грамадскае жыццё факультэта.

Члены журы аднадушна прызналі пераможцамі студэнтаў гр. М-13 і М-12. Ім прысуджана першае і другое месцы. Чацвёртакурснікі (гр. ПМ-46) занялі трэцяе месца.

Пераможцам уручаны дыпломы. Заахвочвальных дыпломаў удастоіліся і асобныя выканаўцы, чые выступленні вельмі спадабаліся гледачам.

Хочацца пажадаць камітэту камсамола матфака праводзіць больш такіх цікавых і карысных спраў. Тады на факультэце не будзе месца суму.

К. УДАВЕНКА,
член штаба «Камсамольскага пражэктара» матэматычнага факультэта.

«ДНІ ЭКАНАМІСТА»

ПА ЦІКАВАЙ ПРАГРАМЕ

Аб тым, што ў сярэдзіне бягучага месяца на эканомфаку праводзіліся традыцыйныя «Дні эканаміста», бачна было па ўсім: усхваляваных і заклапочаных тварах студэнтаў і выкладчыкаў, гумарыстычных плакатах і малюнках, развешаных у калідоры трэцяга паверха. Як звычайна, традыцыйныя дні прымяркоўваліся да чарговай гадавіны з дня ўтварэння факультэта. Сёлета яны прысвячаліся 15-годдзю эканомфака.

На ўрачыстым адкрыцці «Дзён эканаміста», якое адбылося ў фае галоўнага корпуса, выступілі дэкан эканомфака прафесар У. Д. Арэшчанка, нам. сакратара камітэта камсамола універсітэта А. Шалдукова. Вечарам таго ж дня ў кафэ ГДУ адбылася цікавая сустрэча чацвёртакурснікаў - эканамістаў з будучымі геолагамі.

На наступны дзень гасцінна запрашала наведвальнікаў выстаўка студэнцкай творчасці факультэта, адкрытая ў фае галоўнага корпуса, а агітбрыгада эканомфака адправілася з канцэртам да вучняў СШ № 26 г. Гомеля. У сваю чаргу ў госці да эканамістаў прыйшлі на наступны дзень і вучні СШ № 16. Ім былі паказаны студэнцкі тэлецэнтр, лабараторыі з вылічальнымі машынамі, сродкамі збору і апрацоўкі інфармацыі.

У традыцыйныя дні адбыўся кніжны кірмаш, быў адкрыты вельмі ўтульны бар, у якім гарэлі свечкі, гучала музыка. Кожны жадаючы мог пакаштаваць салодкія пачастункі, кандытарскія вырабы, выпечаныя самімі студэнтамі.

На навуковай канферэнцыі, якая праходзіла ў перадапошні дзень свята, працавалі секцыі галіновых эканомік, эканамічнага аналізу, машыннай апрацоўкі інфармацыі, эканомікі працы. На іх выступілі госць з Іванаўскага дзяржуніверсітэта В. Чарнышоў, студэнты-эканамісты ГДУ А. Чубенка, М. Шпакоўскі, С. Самаукіна, С. Папасёмава, А. Шарова, Т. Паташкіна і інш. Усе выступаючыя былі ўзнагароджаны граматамі камітэта камсамола універсітэта за ўдзел у XV студэнцкай навуковай канферэнцыі.

Цікавай, як заўсёды, была прэс-канферэнцыя паміж выкладчыкамі і студэнтамі факультэта, а вечарам у актавай зале адбыўся канцэрт. Перад яго пачаткам нам. дэкана М. В. Герасімчык і сакратар камітэта камсамола факультэта С. Самаукіна ўручылі Ганаровыя граматы камітэта ЛКСМБ ГДУ і сувеніры самым актыўным выпускнікам А. Цяпугінай, М. Мельнікавай, П. Пятрушы, К. Шклярэнку і інш. У канцэрце, які потым адбыўся, прынялі ўдзел і гаспадары і госці свята.

У нядзелю традыцыйныя дні завяршыліся. Адбылося першынство па міні-футболу, у якім перамаглі пяцікурснікі аддзялення АМАЭІ, другое месца заняла каманда першага курса аддзялення эканомікі працы. Вечарам доўга не змаўкаў смех у актавай зале, дзе праходзіла гумарыстычная праграма, затым пачалася дыскатэка.

Крыху сумна было ад таго, што закончылася свята. Але ўспаміны аб ім застануцца ў нашых сэрцах надоўга.

І. НЕШЫК,
старшыня прэс-цэнтра эканамічнага факультэта.

У ДЗЕНЬ ВЫЗВАЛЕННЯ

26-га лістапада споўнілася 42 гады з дня вызвалення г. Гомеля ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў. Гэтай памятнай даце ва універсітэце былі прысвечаны шматлікія мерапрыемствы. У дзень вызвалення ва універсітэцкім парку ля брацкай магілы адбыўся мітынг. На ім выступіў ветэран Вялікай Айчыннай вайны, былы лётчык, які ўдзельнічаў у вызваленні Гомельшчыны, падпалкоўнік у адстаўцы А. А. Баскакаў. Прысутныя ўсклалі на брацкую магілу вянок і мінутай маўчання ўшанавалі памяць загінуўшых у барацьбе супраць нямецка-фашысцкіх акупантаў савецкіх воінаў, партызан і падпольшчыкаў.

На факультэтах ГДУ прайшлі ўрокі мужнасці. Студэнты сустракаліся з ветэранамі Вялікай Айчыннай вайны, якія падзяліліся ўспамінамі аб тых суровых днях, якія на ўсё жыццё запалі ў іх сэрцы.

(Наш кар.).

З В А Р О Т

ТАВАРЫСТВА БАРАЦЬБЫ ЗА ЦВЯРОЗАСЦЬ ГДУ ДА ВЫКЛАДЧЫКАЎ, СУПРАЦОЎНІКАЎ І СТУДЭНТАЎ УНІВЕРСІТЭТА

Таварышы! Мы звяртаемся да Вас з заклікам асабістым прыкладам падтрымаць дзейнасць таварыства барацьбы за цвярозасць. Добраахвотнае таварыства барацьбы за цвярозасць — гэта арганізацыя тых, хто адмовіўся ад ужывання спіртных напіткаў і прыняў на сябе абавязак практычнага ўдзелу ў антыалкагольнай дзейнасці. Яе формы добра вядомы: ажыццяўленне наступальнай вуснай і друкаванай прапаганды, садзейнічанне выданню і распаўсюджванню антыалкагольнай літаратуры, дэманстрацыя дакументальных, навукова-папулярных фільмаў аб шкодзе алкаголю, распрацоўка і ўкараненне новых традыцый і абрадаў, садзейнічанне арганізацыі змястоўнага і разумнага адпачынку працоўных, шырокае прыцягненне ўсіх да ўдзелу ў спартыўна-аздараўленчых мерапрыемствах, выяўленне прычын узнікнення п'янства.

Наша мэта — выкараненне п'янства. Гэта мэта высакародная, і таму для яе дасягнення не трэба шкадаваць намаганняў, яна павінна згуртаваць сумленных і свядомых людзей універсітэта.

Членамі добраахвотнага таварыства барацьбы за цвярозасць могуць быць грамадзяне, якія дасягнулі 18 гадоў і паказваюць прыклад цвярозага ладу жыцця і дастойных паводзін у грамадстве і быце.

Заявы аб прыёме ў члены Усесаюзнага добраахвотнага таварыства барацьбы за цвярозасць падаюцца на імя старшыні пярвічнай арганізацыі таварыства (кафедра ГА і медпадрыхтоўкі).

Наш дэвіз: цвярозасць — норма жыцця.

ПРАЎЛЕННЕ ТАВАРЫСТВА БАРАЦЬБЫ ЗА ЦВЯРОЗАСЦЬ ГДУ.

ВЫКЛЮЧАНЫ З ЧЛЕНАЎ ПРАФСАЮЗА

Рабочы гаспдагаворнай тэмы, якую выконвае кафедра радыёфізікі, Г. Р. Арцёмаў любіў прыкласціся да чаркі. І хаця ён добра ведаў, што з аматарамі выпівак цяпер вядзецца бязлітасная барацьба, ад шкоднай прывычкі не пазбавіўся. Аднойчы ён з'явіўся на работу ў нецвярозым стане. Атрымаў за гэта па заслугах. Яго выключылі з членаў прафсаюза.

ДА ЎВАГІ КУРАТАРАЎ І ПАЛІТІНФАРМАТАРАЎ!

У снежні г. г. рэкамендуецца правесці палітычныя інфармацыі і гутаркі на тэмы:

I. ПЫТАННІ ПАЛІТЫЧНАГА ЖЫЦЦЯ.

1. Аснова ідэйнага адзінства партыі (аб праекце новай рэдакцыі Праграмы КПСС).

Матэрыялы па гэтай тэме апублікаваны ў газеце «Правда» (27 кастрычніка), часопісе «Агитатор» (№ 22 за 1985 г.).

2. Стратэгія і тактыка паскарэння сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны (аб праекце Асноўных напрамкаў эканамічнага і сацыяльнага развіцця СССР на 1986—1990 гады і на перыяд да 2000 года).

Рэкамендуецца выкарыстоўваць матэрыялы, апублікаваныя ў газетах «Правда» (10 лістапада), «Советская Белоруссия» (11 лістапада), часопісе «Агитатор» (№ 22 за 1985 г.).

3. Нормы жыцця партыі — арыенцір для ўсіх (аб праекце Статута КПСС з прапануемымі змяненнямі).

Матэрыялы па гэтай тэме апублікаваны ў газетах «Правда» (3 лістапада), «Известия» (5 лістапада), бюлетэні «Аргументы и факты» (№ 46 за 1985 г.).

II. ПЫТАННІ МІЖНАРОДНАГА ЖЫЦЦЯ.

4. На шляху да міру без войнаў, без зброі (да вынікаў сустрэчы Генеральнага сакратара ЦК КПСС М. С. Гарбачова і прэзідэнта ЗША Р. Рэйгана ў Жэневе).

III. ПЫТАННІ ЭКАНАМІЧНАГА ЖЫЦЦЯ.

5. Паспяхова завяршым заданні фінішнага года пяцігодкі (аб патрыятычным абавязку працаўнікоў горада і вёскі прымножыць творчыя намаганні на завяршальным этапе года, забяспечыць безумоўнае выкананне планавых заданняў і сацыялістычных абавязацельстваў па ўсіх паказчыках).

Матэрыялы публікуюць усе газеты.

6. Наш дом: рэзервы эканоміі (аб беражлівых адносінах усіх і кожнага да расходавання вады, цеплавой і электрычнай энергіі ў быце).

Матэрыял публікуе газета «Советская Белоруссия», гл. таксама часопіс «Агитатор», № 22 за 1985 г.

IV. ПЫТАННІ КУЛЬТУРЫ І КАМУНІСТЫЧНАГА ВЫХАВАННЯ.

7. «Масавая культура» ў арсенале ідэалагічнай барацьбы (аб спробах буржуазнай прапаганды атруціць свядомасць людзей сродкамі «масавай культуры», зрабіць іх успрымальнымі да індывідуалізму, мяшчанскага накапіцельства, ідэйнай і культурнай усееднасці).

Матэрыял апублікаваны ў часопісе «Международная жизнь» № 10 за 1985 г.

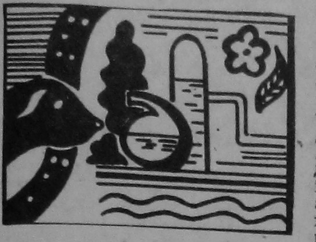

ЖЫЦЦЁ БІЯЛАГІЧНАГА ФАКУЛЬТЭТА

СТУДЭНТЫ — ШКОЛЕ

ДЛЯ ЭКАЛАГІЧНАГА ВЫХАВАННЯ

Вялікая разнастайнасць форм праяўлення жывой прыроды, якія з развіццём прамысловасці адчуваюць узрастаючы ўплыў чалавека. І вельмі дрэнна, калі ён становіцца браканьерам, знішчальнікам тых яе форм, якія патрабуюць пастаянных клопатаў і аховы.

Адно з галоўных пытанняў, якое вырашаюць выкладчыкі, супрацоўнікі і студэнты універсітэта, — гэта экалагічнае выхаванне школьнікаў, якое ў век НТР выходзіць на першае месца, бо з тых часоў, як чалавек узяў у рукі стрэльбу, знікла каля 300 відаў жывёлін.

Важнай формай экалагічнага выхавання, якая дзейнічае на працягу ўсяго года, з'яўляецца гуртковая работа. У яе арганізацыі і правядзенні актыўны ўдзел прымаюць студэнты М. Кечанкоў, Н. Кіслова, Л. Юпатава, Н. Сохар.

На базе кафедры заалогіі і аховы прыроды працуе гурток «Юны эколаг». За два гады яго існавання накапіўся цэўны вопыт, які патрабуе абагульнення і распаўсюджвання.

Заняткі ў гуртку ўключаюць аўдыторныя і пазаўдыторныя формы работы. Аўдыторныя — гэта правядзенне заняткаў па цікавых і актуальных пытаннях заалогіі, вывучэнне агульнай характарыстыкі і экалогіі пазваночных жывёлін. Пры раскрыцці кожнай тэмы ўказваецца на стан асобных відаў і неабходнасць іх аховы.

Неаўдыторная форма работы ўключае шмат напрамкаў, але самыя галоўныя — работа на экалагічнай сцежцы, экскурсіі і арганізацыя летняга экспедыцыйнага лагера «Эколаг».

Усё названае вышэй прадугледжвае паляпшэнне экалагічнага выхавання школьнікаў. У прыватнасці, што азначае экалагічная сцежка? Яе працягласць — 3,5 км. Яна праходзіць па ўчастках лесу з рознай ступенню антрапагеннага ўздзеяння і ўключае лісіны гарадок, часальні дзіка і гняздоўі дзённых драпежных птушак. У час работы на гэтай сцяжынцы, знаёмячыся з біялогіяй некаторых жывёлін, адчуваючы адмоўнае ўздзеянне чалавека, вучні пераконваюцца ў неабходнасці аховы жывой прыроды і змагаюцца з браканьерствам і безгаспадарчасцю.

Экскурсійная работа праводзіцца ў Гомелі і прымыкаючым да яго зялёным масіве. Вывучаючы зімовую арнітафауну горада, рабяты пераконваюцца ў неабходнасці аказання дапамогі зімуючым відам птушак. Дома і ў школе яны вырабляюць кармушкі, падкормачныя столікі і займаюцца біялагічнымі назіраннямі. Вынікі экскурсій і назіранняў абмяркоўваюцца ў школе.

Пасля двухгадовага навучання ў гуртку «Юны эколаг» вучні прымаюць удзел у рабоце летняга экспедыцыйнага лагера «Экалогія». Сёлета лагер размяшчаўся ў Рэчыцкім раёне, дзе працавала і студэнцкая экспедыцыя «Бярэзіна». У ходзе сумесных даследаванняў школьнікі здолелі паглыбіць свае веды па экалогіі некаторых відаў жывёлін і выканалі самастойныя навуковыя работы. Збор матэрыялу і яго апрацоўка дазволіць у рамках дзён біялогіі правесці ў школе першую вучнёўскую канферэнцыю па здабытках сваёй навуковай працы.

Уся гэтая планамерная і сістэматычная работа спрыяе атрыманню станоўчых вынікаў у экалагічным выхаванні школьнікаў. Думаецца, што з цягам часу будзе ўсё менш і менш зламаных дрэўцаў, знішчаных земнаводных, разбураных гнёзд птушак, муравейнікаў.

А. КУСЯНКОЎ,
аспірант кафедры заалогіі і аховы прыроды, кіраўнік гуртка «Юны эколаг».
М. КУПРАЦЭВІЧ,
камандзір Дружыны па ахове прыроды.

ДАЛУЧЭННЕ да навуковага пошуку

Вясной бягучага года на базе кафедры заалогіі і аховы прыроды біяфака быў створан студэнцкі навукова-вытворчы атрад «Эколаг». Асноўная яго мэта — аказваць кваліфікаваную дапамогу рыбгасу «Трэмля» вытворчага аб'яднання «Гомельрыбгас». Адной з важнейшых задач атрада мы лічым прыцягненне да актыўнай навукова-даследчай работы як мага большай колькасці студэнтаў.

Тэматыка работ СНВА «Эколаг» вызначаецца выконваемым гаспадарчым дагаворам, які заключан кафедрай. Асноўнымі напрамкамі распрацовак, якія выконваюць цяпер студэнты, з'яўляюцца вывучэнне натуральнай кармавой базы нагульных сажалак рыбгаса «Трэмля» і заканамернасцей росту карпа на другім годзе жыцця, вывучэнне працэсаў вынасу рэчываў і энергіі з розных вадаёмаў гаспадаркі і інш. Формы ўдзелу студэнтаў у рабоце СНВА залежаць ад узроўню прафесіянальнай падрыхтоўкі.

З красавіка і да гэтага часу ў рабоце атрада прымалі ўдзел 12 чалавек, два з якіх з'яўляюцца стажорамі і будуць залічаны ў атрад у канцы бягучага года. Асноўнай задачай атрада з красавіка па чэрвень з'яўлялася апрацоўка сабраных у летняй і зімовай экспедыцыях 1984-85 гг. матэрыялаў: апрацоўка іхтыялагічнага матэрыялу — выяўленне ўзроставага саставу папуляцый карпа, матэматычная апрацоўка даных і г. д. Гэтая частка работы праводзілася пад кіраўніцтвам і пры непасрэдным удзеле дацэнта Я. Я. Падутава. Апрацаваны матэрыялы па высвятленню паразіталагічнай сітуацыі ў раёне нагульных сажалак, берагоў і меліярацыйных каналаў гаспадаркі і натуральных вадаёмаў у пойме р. Бярэзіны. Гэту работу курыравалі аспіранты кафедры Б. К. Кулназараў, В. В. Шымалаў. Да пачатку новага экспедыцыйнага сезона былі апрацаваны матэрыялы, сабраныя па арыгінальнай методыцы, прапанаванай супрацоўнікамі кафедры. Вынікам даследаванняў студэнтаў І. Балоцінай, А. Фешчанка, А. Нікалаенка, Т. Булянковай з'явілася ўстанаўленне заканамернасцей сезоннай дынамікі натуральнай кармавой базы рыб.

З захапленнем і вялікай самаададачай працавалі студэнты па распрацоўцы тэматыкі атрада ў саставе летніх экспедыцый: комплекснай экспедыцыі ВНВА «Фауна Палесся» і жнівеньскай экспедыцыі па вывучэнню вынасу рэчыва і энергіі з вадаёмаў. Асабліва трэба адзначыць работу пяцікурснікаў А. Сіманава, П. Лазаковіча, В. Каптура, а таксама студэнта 1-га курса І. Зуба, які праявіў сябе як вельмі захоплены і ўлюблёны ў заалогію чалавек.

Нягледзячы на кароткі тэрмін існавання атрада, хочацца адзначыць, што такая форма работы ўжо добра сябе зарэкамендавала. Яна дазваляе зацікавіць студэнтаў навуковым пошукам, дае ім магчымасць паўней раскрыць свае творчыя здольнасці.

А. СІЛІНА,
аспірантка кафедры заалогіі і аховы прыроды, камандзір СНВА «Эколаг»,
З. СКАЧКОВА,
студэнтка 3-га курса біяфака, стажор атрада.

У КАЎКАЗСКІМ ЗАПАВЕДНІКУ

Запаведнік — самая высокая і адказная, самая рэальная і значная форма тэрытарыяльнай аховы прыроды. На запаведных землях спыняецца гаспадарчая дзейнасць чалавека, гэтыя тэрыторыі дзяржава адводзіць для навуковых і культурна-асветных мэт.

Агульная колькасць запаведнікаў, запаведна-паляўнічых гаспадарак і нацыянальных паркаў у СССР наблізілася да 150, а іх сумарная плошча складае 15 мільёнаў га.

Урадам нашай краіны прыняты закон «Аб ахове і выкарыстанні жывёльнага свету». Гэты дакумент афіцыйна ўстанаўлівае важнейшыя прынцыпы аховы жывёлін. Абмяжоўваецца такое звыклае для нас раздзяленне жывёлін на карысных і шкодных, прызнаецца права кожнага віда на існаванне ў прыродных умовах.

Працягваючы традыцыю, у жніўні бягучага года група студэнтаў біялагічнага факультэта ГДУ выязджала ў Каўказскі дзяржаўна-біясферны запаведнік, які размяшчаецца ў заходняй частцы галоўнага хрыбта Каўказскіх гор. Разнастайнасць ландшафту абумовіла багацце жывёльнага і расліннага свету запаведніка. Тут водзяцца серны і кубанскія туры, алені і дзікі, мядзведзі і рысі. Сюды завезены раней знішчаныя зубры. У запаведніку вядуцца вялікія навуковыя даследаванні, у тым ліку і па міжнародных праграмах.

Асноўнай нашай работай у запаведніку з'яўляўся ўлік зубраў і іншых буйных млекакормячых. Сутнасць такога ўліку заключалася ў наступным. Звычайна зубры трымаюцца статкамі на пэўнай тэрыторыі. Такія ўчасткі вядомы і там штогод праводзяцца ўлікі колькасці пагалоўя. Зубры днём трымаюцца ў лесе або іншых укрыццях, а вечарам, да заходу сонца, збіраюцца на пэўных участках лугоў і ўстройваюць лежні. Здалёк іх можна адрозніць па плямах вытаптанай зямлі. Калі сонца асвеціць вяршаліны гор, зубры па пратаптаных сцежках вяртаюцца ў лясы. Вось у гэты момант, разбіўшыся для большай эфектыўнасці на групы, мы займаем загадзя вядомыя месцы назірання і вядзем улік зубраў, іншых млекакормячых. На першы погляд, усё гэта проста і лёгка. А на справе ёсць няімала складанасцей. Яны звязаны з пераходам у горных умовах з аднаго месца на другое. Даводзілася перамяшчацца па вузкіх горных сцяжынках з цяжкімі рукзакамі за спіной, карабкацца ад мядзведзя на дрэва, сцягваць з сябе верхняе адзенне і махаць ім перад мордай невядома адкуль з'явіўшагася зубра (ён баіцца вяртальных рухаў), дрыжаць ад холаду ноччу і знемагаць ад спякоты днём.

Але навокал была такая цудоўная прырода (яркія фарбы лугоў, п'янлівы пах кветак, чыстае бяздоннае неба), што мы проста не заўважалі цяжкасцей. Колькі цікавага спазналі мы ў запаведніку! Дзе яшчэ маглі мы ўбачыць і нават спускацца ў карставыя калодзежы, даставаць рукой да сталактыкаў у пячорах, загараць на снезе?

Вяртаючыся дамоў, мы думалі аб тым, што ўвесь гэты цудоўны свет мы маглі ўбачыць побач, у суседнім лесе. І не патрэбны былі б запаведнікі, калі б чалавек навучыўся беражліва адносіцца да прыроды.

А. НІКАЛАЕЎ,
камандзір атрада «Запаведнік», член Дружыны па ахове прыроды, студэнт 4-га курса біяфака.

На здымках: 1. Студэнты біяфака ГДУ ў Каўказс к і м запаведніку. 2. Адзін з маляўнічых яго куточкаў.

Фота А. Ляшчова.

НАШЫ ЮБІЛЯРЫ

У ШЫРОКІМ ДЫЯПАЗОНЕ

ДАЦЭНТУ Л. М. САПЕГІНУ — 50 ГАДОЎ

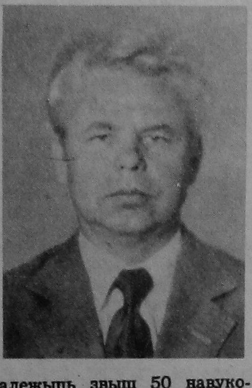

Нічым асаблівым не вылучаецца ён у шумным чалавечым акружэнні. Аднак калі Леанід Міхайлавіч Сапегін з'яўляецца на кафедры, то ўсе звяртаюцца да яго. І тады ўсталёўваецца такая абстаноўка, што проста адчуваеш глыбокую павагу і зацікаўленасць да яго. Такія адносіны назіраюцца ўсюды: і ў асабістых гутарках, і пры яго выступленнях з лекцыямі як перад студэнтамі, так і перад насельніцтвам горада і вёскі. Гэта сапраўдны лектар, таленавіты педагог, выдатны прапагандыст, працалюбівы, чулы і сціплы таварыш.

Працоўная біяграфія Л. М. Сапегіна пачалася з дзяцінства, на якое выпалі цяжкія гады Вялікай Айчыннай вайны і пасляваенны перыяд. Леанід Міхайлавіч выйшаў з рабочай сям'і, сярэднюю школу закончыў у Касцюкоўцы. Вышэйшую адукацыю набыў у Гомельскім педінстытуце імя В. П. Чкалава. Пэўны час працаваў дырэктарам школы ў былым Капаткевіцкім раёне. Вялікая прага да навукі зноў прывяла яго ў родны інстытут, дзе паспяхова закончыў аспірантуру і ў 1968 годзе стаў кандыдатам біялагічных навук.

З самага пачатку сваёй педагагічнай дзейнасці Леанід Міхайлавіч імкнуўся ў поўнай ступені авалодаць майстэрствам выкладчыка-даследчыка і выкладчыка-выхавацеля ВНУ. На працягу пяці гадоў ён узначальваў біялагічны факультэт, зарэкамендаваў сябе растучым навуковым педагагічным работнікам. На лекцыях і ў іншых відах заняткаў Л. М. Сапегін выкарыстоўвае навейшыя дасягненні навукі і перадавога вопыту. Ён паспяхова кіруе навукова-даследчай работай студэнтаў. Многія з іх на ўсесаюзных і рэспубліканскіх конкурсах за свае даследаванні атрымалі высокія ацэнкі.

Леанід Міхайлавіч вядзе плённую навукова-даследчую работу. Атрыманыя вынікі ўкараняе ў практыку сельскай гаспадаркі з вялікім эканамічным эфектам. Яму належыць звыш 50 навуковых работ, сярод якіх дзве манаграфіі і курс лекцый па геабатаніцы.

Л. М. Сапегіну ўласціва высокая партыйная прынцыповасць пры выкананні грамадскіх даручэнняў. Ён неаднаразова выбіраўся членам партыйнага бюро факультэта, з'яўляецца членам савета Беларускага рэспубліканскага батанічнага таварыства, членам секцыі біялагічных і медыцынскіх навук НТО Мінвуза БССР, членам навуковага савета АН БССР па праблеме «Біялагічныя асновы рацыянальнага выкарыстання, пераўтварэння і аховы расліннага свету», членам секцыі травяністых (лугавых і стэпавых) біягеацэнозаў, навуковага савета АН БССР па праблемах біяцэналогіі і аховы прыроды. Яго нястомная праца адзначана граматай і Ганаровай граматай Мінвуза СССР, граматамі ГДУ.

Днямі Леаніду Міхайлавічу споўнілася 50 гадоў. Яны пражыты насычана, творча і ярка. Пастаянна працаваць з поўнай аддачай сіл, як мага больш аддаваць людзям і разам з тым заўсёды заставацца маладым душой і сэрцам — адметныя асаблівасці характару Леаніда Міхайлавіча. Да свайго юбілею ён падрыхтаваў сабе выдатны падарунак — завяршыў работу над доктарскай дысертацыяй.

Ад імя ўсяго калектыву біялагічнага факультэта горача віншуем Л. М. Сапегіна з юбілеем, жадаем паспяховай абароны доктарскай дысертацыі, моцнага здароўя і новых творчых здзяйсненняў.

С. АЛЕШКА,
дэкан біяфака, дацэнт.
В. ХІЛЬКЕВІЧ,
сакратар партбюро біялагічнага факультэта, кандыдат біялагічных навук, дацэнт.
В. ВЕРАМЕЙЧЫК,
партгрупорг кафедры батанікі і фізіялогіі раслін, кандыдат сельскагаспадарчых навук.

ПА ПРАВААХОЎНАЙ ТЭМАТЫЦЫ

Днямі ў актавай зале ГДУ адбылася сустрэча выкладчыкаў, супрацоўнікаў і студэнтаў універсітэта з намеснікам начальніка ўпраўлення ўнутраных спраў Гомельскага аблвыканкома падпалкоўнікам унутранай службы В. П. Паповым. Яго выступленне было прысвечана пытанням барацьбы са злачыннасцю ў Гомельскай вобласці.

АДБУДЗЕЦЦА СУСТРЭЧА З ГЕРОЕМ

3-га снежня ў актавай зале універсітэта адбудзецца сустрэча з Героем Савецкага Саюза М. П. Дзевятаевым, які ў гады Вялікай Айчыннай вайны здолеў уцячы з фашысцкага палону на варожым самалёце «Хейнкель-III». Пра гэты беспрыкладны па сваёй адвазе подзвіг расказваецца ў кінафільме «Суровая памяць», які будзе паказаны для ўдзельнікаў сустрэчы.

Пачатак сустрэчы ў 14 гадзін.

Літаратурны каляндар

НА ПЕРАДАВОЙ ЧАСУ

Да 70-годдзя з дня нараджэння Канстанціна Сіманава

Недалёка ад Магілёва, на шостым кіламетры шашы, якая вядзе на Бабруйск, ёсць пляцоўка. На ёй — валун з высечаным факсіміле: Канстанцін Сіманаў. З тыльнага боку каменя літая дошка: «...Усё жыццё ён памятаў поле бою 1941 года і завяшчаў развеяць тут свой прах».

Яму было 25 гадоў, калі пачалася вайна. Ён прыбыў на лінію фронту ваенным карэспандэнтам «Красной звезды» на пяты яе дзень. Успамінаючы гэты час у сваіх дзённіках, Канстанцін Сіманаў пісаў: «Два тыдні вайны былі так непадобны на ўсё, аб чым мы думалі раней. Настолькі непадобны, што мне здавалася: я і сам ужо не такі, якім ад'язджаў 24 чэрвеня з Масквы». Такім было ўзрушэнне, перажытае ім на беларускай зямлі. Сіманаў надоўга захаваў гэта ў сваёй памяці, у сваіх дзённіках.

Канстанцін Сіманаў прайшоў праз усю вайну, вайна прайшла праз сэрца і душу пісьменніка, і ён ужо не мог выйсці з яе да канца сваіх дзён, не меў права не гаварыць аб ёй. У гэтым ён бачыў свой абавязак перад загінуўшымі. І жыў усе гады з пачуццём, якое выказаў у адным з апошніх сваіх вершаў.

Она такой вдавила след
И столько наземь положила,
Что двадцать лет и тридцать лет
Живым не верится, что живы.

Адчуваючы ўсё жыццё непарыўную сувязь з загінуўшымі, ён вярнуўся да іх — назаўсёды. Яго прах змяшаўся з прахам загінуўшых у сорак першым.

К. Сіманаў пісаў: «Трэба гаварыць праўду, якой бы цяжкай яна ні была». Шлях ад трагічных падзей на Мінскай шашы да ўзяцця рэйхстага патрабаваў пераадолення сур'ёзных сацыяльных супярэчнасцей і вялікага ўнутранага росту савецкага чалавека. Менавіта аб гэтым Сіманаў і пісаў, імкнучыся быць верным праўдзе гісторыі і адстойваючы гэты прынцып з перакананасцю пісьменніка-камуніста.

Бадай, К. Сіманаў адным з першых сказаў аб вайне вось так жорстка і прама, не прыхарошваючы ісціну: «Не хочаш жыць, а жыві. Паколькі ў гэтым ёсць грамадская неабходнасць. Нават калі сутыкаешся з такой грубай праўдай, ад якой жыць не хочацца. Усё роўна жыві». Я веру Сіманаву. Веру яго памяці, яго героям, яго праўдзе — суровай і жорсткай, як сама вайна.

Як карэспандэнт К. Сіманаў аб'ехаў увесь свет: быў у ЗША, Японіі, Кітаі, Манголіі, В'етнаме, на Таймыры і Кольскім паўвостраве, на Чукотцы і ў Ташкенце... Куды б ні заносіў вецер вандраванняў пісьменніка, ён усюды быў на перадавой свайго часу.

Падводзячы вынік жыцця, Канстанцін Сіманаў у адным з позніх вершаў так выказаў сваё жыццёвае крэда:

Кто в будущее двинулся, держись,

Взад и вперед,
Взад и вперед до пота.
Порой подумаешь:
Вся наша жизнь
Сплошная ледопольная работа.

Такім яму ўяўлялася сапраўднае жыццё. Так ён і пражыў сваё...

Ірына АСТАШКЕВІЧ,
студэнтка 4-га курса гістфіла.

ВЯЛІКАЯ ЦЭЛЬНАСЦЬ НАТУРЫ

Мне заўсёды хочацца, каб людзі як мага больш даведаліся аб Сіманаве - чалавеку, яго яркай незвычайнай асобе. Каб не адзін раз перачыталі кнігу «Канстанцін Сіманаў ва ўспамінах сучаснікаў».

Самае радаснае адкрыццё пасля таго, як прачытаеш гэтую кнігу: чаканне не падманула нас. Менавіта такім уяўляўся нам вобраз аўтара з яго лірыкі, трылогіі «Жывыя і мёртвыя», рамана ў трох аповесцях «Так званае асабістае жыццё». І прыходзіць шчымлівае пачуццё: Сіманаў так і застаўся на вайне, крывавай і жорсткай, застаўся памяццю воіна-ветэрана, творчасцю ваеннага пісьменніка, мірнымі буднямі чалавека, які жыве па высокіх маральных крытэрыях ваеннага часу.

Ваенны карэспандэнт К. Сіманаў не выбыў са строю і павінен быў знаходзіцца на перадавой і ў мірны час. Хворы (хранічнае запаленне лёгкіх) ён выконваў заданні газеты ў Кітаі, Лаосе. З тэмпературай 39° лятаў на Даманскі. Не скардзіўся. Казаў: «Вайна прывучыла».

Ведаючы сапраўдную цану жыцця, К. Сіманаў не шкадаваў сябе, гарэў у поўны накал. Працаваў па 12—15 гадзін у суткі. «Яму не хапала двух машыністак і стэнаграфістак... Не вытрымлівалі тэмпу работы». Сам жа... Літаратурны сакратар Канстанціна Міхайлавіча Н. П. Гардон успамінае аб душэўным стане пісьменніка пасля дыктоўкі сцэны наведвання нашымі ўрачамі лагера савецкіх ваеннапалонных пад Сталінградам: «...я зірнула на яго. Ён быў чорны і нібы спустошаны ад усяго толькі што перажытага. Вайна перажывалася нанава».

Крывадушнасць, баязлівасць, сытую заспакоенасць Сіманаў ненавідзеў у людзях. Цаніў праўдзівасць, дабрату. Здзіўляў акружаючых сваёй добразычлівасцю, імкненнем рабіць добра другім. «Ён увесь час нешта адстойваў, кагосьці ўгаворваў, з некім дамаўляўся, камусьці тлумачыў», — успамінае М. Ульянаў.

Вельмі ўзрадаваўся К. Сіманаў свайму выбранню членам Цэнтральнай Рэвізійнай Камісіі ЦК КПСС: гэта давала магчымасць многае зрабіць, многім дапамагчы:

Чужого горя не бывает,
Кто это подтвердить боится,—
Наверно, или убивает,
Или готовится в убийцы.

З многіх тысяч атрыманых пісьмаў, бадай, ні адно не засталося без адказу, ні адна просьба — не выкананай. Ён мог бы за гэты час напісаць яшчэ не адзін раман. Але вайна вучыць цаніць самае малое праяўленне чалавечнасці, без якой чалавек гіне.

Была ў К. Сіманава яшчэ вельмі важная і патрэбная якасць. У мітусні жыцця, загружанасці справамі ён умеў раптам спыніцца, каб заглянуць у сябе, не абранзавець у промнях славы. Таму творы К. Сіманава заўсёды былі даступнымі крытычнай ацэнцы, ён сам мог сказаць на сваім юбілеі ў ЦДЛ: «...не ўсё мне ў маім жыцці падабаецца, не ўсё я зрабіў добра... Не заўсёды быў на вышыні».

Вера ў высокае, святое, непахіснае заўсёды жыла ў ім. Як жыла і невычэрпная любоў да Беларусі. На беларускай зямлі ён упершыню ўбачыў вытрымку савецкага чалавека, сустрэўшыся з А. Лізюковым, які ў мітусні адступлення арганізаваў абарону пад Барысавам; упершыню пад Магілёвам пераканаўся, што ворага можна біць. Тут зарадзіліся яго Сінцоў, Сярпілін і многія іншыя літаратурныя героі. На магілёўска-смаленскім напрамку К. Сіманаву, гарадскому жыхару, па-новаму адкрылася Радзіма.

Ты знаешь, наверное, все-таки Родина —
Не дом городской, где я празднично жил,
А эти проселки, что дедами пройдены,
С простыми крестами из русских могил.

К. Сіманаў зрабіў вельмі многа для аднаго чалавечага жыцця. Сам з жартам і горыччу адлічваў свае гады: «Ваенны час залічваць трэба год за два... Гады сядзення над «Жывымі і мёртвымі» таксама трэба падвоіць. Гэты вось фільм («Ішоў салдат») — таксама нялёгкая ноша. Словам, мне цяпер — восемдзесят сем».

Ён быў звычайным жывым чалавекам, са сваімі слабасцямі, незразумеласцю. Але К. Сіманаў быў і жывым увасабленнем высокага, вечнага, што назаўсёды застаецца ў жыцці. Таму хочацца нагадаць вечныя словы вялікага рускага пісьменніка М. А. Някрасава:

Природа-мать! когда б таких людей
Ты иногда не посылала миру,
Засохла б нива жизни...

Н. КАПШАЙ,
загадчыца сектара ідэйна-масавай работы бібліятэкі ГДУ.

ЗАЎСЁДЫ З НАМІ

У гэтыя дні да 70-годдзя пісьменніка ў групах М-41, М-43, дзе куратарамі з'яўляюцца С. І. Буракоўская і А. П. Макарава, прайшлі сіманаўскія літаратурныя чытанні. На іх з лекцыяй «Застаюся ваенным пісьменнікам» выступіла кіраўнік літаратурнага клуба «Градыент» бібліятэкар Н. П. Капшай, гучалі вершы ў выкананні Г. Рудзянок, Г. Базылевай, І. Капытка. Гасцямі матэматыкаў былі студэнты геалагічнага факультэта.

Выехалі градыентаўцы і ў школы горада. Студэнты А. Цюрына, А. Несцераў прынялі ўдзел у сіманаўскім вечары, які адбыўся ў СШ № 33. Лекцыю «Усё жыццё ён маляваў вайну», вершы ў выкананні студэнтаў-матэматыкаў праслухалі вучні СШ № 51.

Бясцэннай рэліквіяй клуба з'яўляюцца слайды па творчасці К. Сіманава, зробленыя ў падарунак «Градыенту» цяпер ужо былымі яго членамі І. і Л. Стараверавымі.

Я. АКСЮЦІК,
нам. дэкана факультэта этыкі і эстэтыкі народнага універсітэта маральна-эстэтычнага выхавання.

Рэдактар Ул. БАЛОГА.

А312666

«Гомельский университет» — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМБ и профкомов Гомельского государственного университета (на белорусском языке), Гомельская фабрыка «Палесдрук» Дзяржкамітэта БССР па справах выдавецтваў, паліграфіі і кніжнага гандлю. Гомель, Савецкая, 1. Аб'ём — 1 друк. аркуш. Тыраж 2000 экз.
Наш адрас: вул. Савецкая, 104, к. 3-11, т. 57-16-52.

Заказ 4310